

74. Dunaszekcső, Várhegy (Lugio – Florentia) (KÖH 24621)

(Baranya megye) Ő, Ró, N, Kö

A kiemelt régészeti védetség alatt álló dunaszekcsői Várhegyen 2010–2012 között folytatott földmunkák régészeti szakfelügyeletét a KÖH határozatban írta elő. A régészeti munkálatok a következő egységekből álltak: A Várhegy utcáinak georadaros felmérése; A Várhegy csatornázási földmunkáinak régészeti szakfelügyelete (közben 3 sír feltárása); A Várhegy DK-i részén (Somogyi u. felett) készült támfal és rézsú földmunkáinak régészeti szakfelügyelete (beleértve a rézsúban látható régészeti rétegek alpin-technikával történő felmérését és beazonosítását); A munkálatok hatásai által érintett Várhegy-plató georadaros és magnetométeres vizsgálata; LIDAR-rendszerű georeferens lézeres légi talajletpogató; A tárgyi leletek tisztítása, konzerválása és restaurálása.

A régészeti szakfelügyelet során 156 zacskónyi lelet került elő. A kisebb számú őskori, népvándorlás kori és középkori lelet mellett döntően római kori anyagról van szó, azon belül is számszerűleg a 3. századi fémleletek domináltak. Vezérelteként Mercur-szobrocska, becsomagolt *sestercius*, emailos fibulák, maszkötredék, gyorsmérleg, *ballistagolyók*, *gladius*töredékek említhetők. Morfológiai eredmény, a római *castellumba* vezető út részletének azonosítása (Vár u.), a Várhegy DK-i sarkában rétegtani vizsgálat és ugyanitt egy 4. század előtti római árok beazonosítása, valamint a középkori falu néhány házhelyének megtalálása a Várhegy K-i oldalában (II. Lajos u. 20. előtt).

GÁBOR OLIVÉR

75. Ecseg, Ecseg-vár (Ilona-vár) (KÖH 42901)

(Nógrád megye) B, Kö

A közismert várral a szakirodalom gyakran foglalkozik. Bronzkori és középkori leletek, történeti adatok ismertek. Ecseg község ÉNy-i végétől ÉNy-ra 600 m-re emelkedik a vár önálló, természetes dombja. Egész területe erősen bolygatott, álló fal nincs, a sűrű erdő miatt csak részben áttekinthető. A központi plató szabálytalan kör alakú, átmérője 23–24 m. É-i pereme alatt az egykori árok nyomaként egy felső és egy alsó terasz húzódik 40, illetve 60 m hosszán, DK-i oldalát pedig 30 m hosszú, mély árok zárja le a domb lejtős folytatásától. Utóbbi terület az egykori kőbányák nagy gödreivel erősen bolygatott, nincs határozott nyoma egy esetleges külső védelmi vonalnak.

A várat Majcher Tamás és Zandler Krisztián közreműködésével mértem fel.

NOVÁKI GYULA

76. Emőd, Hagy-halom I. (KÖH 16986)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2012 márciusában a BORBAS (Borsod Region Bronze Age Settlements) Projekt keretén belül roncsolásmentes régészeti kutatásokat végeztünk a lelőhelyen. Az összetett szerkezetű bronzkori település centrális részét és az ahhoz kapcsolódó külső települési részt a platón É felé, 3 ha területen geofizikai kutatással felmértük. A település kis méretű, belső, többrétegű magját egy mély és széles árok veszi körül. A belső terület kutatását zavarta a rajta elhelyezett geodéziai mérőpont vasbeton szerkezete, de így is látható néhány épület körvonala. Az árkon

kívüli részen koncentrikusan egy intenzív lakóöv található, melyen az épületek a körre érintőlegesen helyezkednek el két sorban. Az intenzív lakóöv É-on a tell centrumának magasságához képest nagyobb tengerszint feletti magasságon található. A körformát kialakító házgyűrűtől É-ra, a platón több sorban házak alaprajzait lehetett kimutatni. A Tocsolya Bt. földi geodéziai eljárással 3D domborzatmodellt készített a területről. A felmérések során, a felszínen megfigyelt régészeti leletanyag alapján a települést a kora és középső bronzkorban lakták (hatvani és füzesabonyi kultúra). A geodéziai felmérés során egy középbordás tör agyag öntőmintáját találtuk a felszínen. Intenzív terepbejárás keretében fémművességre utaló salakmaradványokat és bronzmegmunkálás melléktermékeire utaló leleteket gyűjtöttünk. A terület légi fotója a Civertán Bt. jóvoltából rendelkezésünkre állt. A légifelvétel a geofizikai képpel azonos településszerkezetet mutat. A külső intenzív települési öv belső tagolása ezen azonban jobban látható.

Munkatársak: Tobias L. Kienlin, Pusztai Tamás, Kalászdi György, Hernádi Béla, a bochumi és a Miskolci Egyetem hallgatói.

PUSZTAINÉ FISCHL KLÁRA

77. Encs-Fügöd, Várdomb (KÖH 16876)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Á

2012. augusztus 23-án és szeptember 25-én régészeti megfigyelést végeztünk a község É-i részének K-i szélén található sportpálya melletti települési szilárdhulladék-lerakó rekultivációja kapcsán. A megfigyelés során a sportpályától K–DK-re eső dombon húzott árkokban nem találtunk régészeti jelenségeket, és megállapítottuk, hogy a domb másodlagosan a helyszínre került földből áll. A domb elhordása utána annak helyén és környékén, a lehumuszolt területen úgyszintén nem tapasztaltunk jelenségeket. A területen gyűjtött néhány bronzkori kerámiatöredék a D-re fekvő magaspartról mosódhatott le.

Úgy véljük, hogy a nyilvántartott bronzkori lelőhely itt, a vizsgált területtől D–DNy-ra található magasparton helyezkedik el. Ennek bejárása során sűrű lucernában kora-középső bronzkori és Árpád-kori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk. A lelőhely pontos kiterjedését a növényzeti fedettség miatt nem tudtuk meghatározni.

CSENGERI PIROSKA

78. Encs-Fügöd, Vízre járó, 2. lelőhely (KÖH 85073)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, R, Sza

Zádeczki József (Fügöd, Petőfi utca 19/a) hívta fel a figyelmeztetést arra, hogy a Szabó Dénes asztalos műhelye mögötti szántóföldön, a Bársonyos-patak Ny-i partján nagyon sok cseréptöredék található. 2012 októberében terepbejárást végeztem az említett területen. Kb. 80×150 m kiterjedésű területen gyűjtöttem régészeti leletanyagot. A leletek zöme a középső neolitikumra datálható, valamint néhány késő rézkori (badeni kultúra) és császárkori kerámiatöredék is előkerült.

GALKÓ JÓZSEF